

Studieåret 2004-2005

...er godt og vel i gang, og KH-nytt kjem ut att etter ei lang togn. Redaksjonen er styrkt, og me kan love jamnare dryp med små og store nyhende om aktivitetar og medarbeidarar ved instituttet heretter.

Det er ein spennande haust me har tatt til med, og mest spennande for alle nye studentar. Så kjem NOKUT no i september og skal sjå om kvalitetsrutinane våre er som dei skal vere. Så skal me gje innspel om nokre dagar til utfordringane som strategiutvalet har gjeve oss. Vidare så har me spennande planar om nyutviklingar ved instituttet; - følg med i instituttmøte og dialogmøte!

Det hastar med å få valt tillitsstudentar. Så langt har instituttleinga berre fått inn ganske få. Fyrste dialogmøtet mellom instituttleiing, fagleiarar og studenttillitsvalde er 8. september, og det blir ikkje utsett.

Godt studieår, og godt semester!

Kristian Hanto
instituttleiar

Thor Sigurd Nilsen har runda 60

Førsteamanuensis i engelsk Thor Sigurd Nilsen runda 60 år 18. august. Thor Sigurd er og blir høgskolens glade versjon av professor Higgins, den kjente språklæreren fra George B.

Shaws *Pygmalion*. Som Higgins lever også Thor Sigurd av lyder, lyder han lager sjøl, og lyder som han får ut av andre. Det meste av dette er saksa fra *Varden*, 17. august:

I tretti år har Thor Sigurd undervist i engelsk lydlære og intonasjon. Med stor iver har han retta opp feil og mangler ved norske studenters uttale. Som få andre kjenner han til ulike markører i engelske tonelag.

Utallige studenter på grunn- og mellomfag i engelsk har forlatt Bø med grundig innføring i det engelske språkets finurligheter. Ved HiT har han også undervist i sosiale og geografiske versjoner av engelsk. Som ekspert på munnhulen og på lyder, glir Nilsen ofte over fra språk til musikk. Han er fortsatt en stø hornblåser i 17-mai-toget i Bø.

Thor Sigurd vokste opp i Flekkefjord, gikk på realskole og gymnas der, og var en kort periode lærer på samme sted. Han ble cand. philol. ved Universitetet i Oslo 1973, med engelsk hovedfag. Hovedoppgava hans var om vokaler i cockney engelsk. For å samle materiale til den, gikk han rundt i London med den tidas lydbandapparat for å spille inn daglig språkbruk. Med stor glød har Thor Sigurd holdt oppe interessa for engelsk lydlære, også i senere år, i ei tid da det har minka kraftig på lærere i fonetikk ved landets universitet og høyskoler. Og fordi Thor Sigurd er en av de få som fortsatt holder skansen, farter han land og strand rundt som sensor i faget.

Han er farlig god til å etterligne (og avsløre) andre språkbrukere.

Fra 1985 til 86 var Thor Sigurd daglig leder for Det norske studiesenteret i Storbritannia, og han har i mange år vært representant i styret for senteret. Han har også gitt ut dagens to standardverk om engelsk fonetikk, det første med tittelen *British and American English Pronunciation* (1996), der han også setter opp amerikansk uttale som norm. Boka brukes av studenter i hele Norden. Han har hatt studieopphold og forelest ved UCLA i California. I de siste åra har Thor Sigurd vært opptatt av ebonics, dvs. afro-amerikansk språk og uttale.

Nå drar han også hver uke til HiTs avdeling på Notodden for å undervise lærerstudenter i engelsk språk. I oktober tar han med seg studenter derfra på ei reise til Washington DC, blant anna for å studere amerikansk skolevesen og besøke skoler i hovedstadsområdet.

Instituttet gratulerer med de 60!

Scandinavian Studies in Telemark (SST)

SST kjører i gang med sitt semesterstudium for fjerde gang. Studiet er et viktig innslag i HiTs internasjonale profil. Det er lagt til vårt institutt, men kommer heile høgskolen til gode. For å sende studenter ut, må vi nemlig ha gode tilbud på engelsk for utenlandske studenter som ønsker seg til HiT!

Tolv studenter tar dette halvårsstudiet i høst. Av disse er åtte fra USA, to fra Canada, og to ERASMUS-studenter: en fra Belgia og en fra Latvia. Alle disse tar kurset "Telemark Culture Yesterday and Today", og alle må lese Vesaas og Ibsen i engelsk oversettelse. Mange av dem tar også kurs i norsk språk. Et kurs i friluftsliv på engelsk er lagt til rette for dem.

Nytt av året er et emne i Peace Studies, leda av Per I. Haukeland og Erik Clevén. Judith M. Torvik (bildet) er morsfiguren for våre utenlandske gjester, og underviser i "immigration". Torvik, Suzanne Bancel og Lisa Hjelmeland er ansvarlige for kurset. Studentene trivs i Bø og med fagtilbudet ved SST.

Anne Lorentzen,

som er doktorgradsstipendiat ved Høgskolen i Telemark og nærmere bestemt vårt institutt - og dessuten kjent som låtskriver, sanger og gitarist - jobber med et forskningsprosjekt som setter søkelys på musikere, artister og komponister i en ny medievirkelighet. Sentralt i prosjektet står teknologier og nye måter å produsere og distribuere musikk på. Mastergradsstudentane våre får glede av kunnskapene hennes gjennom den undervisningsdelen som er tillagt stillinga.

Claus Krag med nye bidrag til *Norsk Biografisk Leksikon*

Claus har gjort en formidabel innsats for *Norsk Biografisk Leksikon* (NBL)! Han har skrevet over 50 (femti) bidrag til serien så langt, og ennå er det to bind igjen før verket avsluttes i 2005 med bind 10. Serien utgis av Kunnskapsforlaget. Claus

skriver helst om personer fra tidlig norsk historie, om folk vi ikke har så mange sikre data på. I siste bindet har han for eksempel en kort presentasjon av Sigfrid (norsk biskop, munk i Glastonbury, viss du i farta har glømt hvem det var). Biskopen presenteres slik: "Fødselsår og fødested er ikke kjent. Foreldre ukjente". Slik mangel på data gjør oppgaven med å beskrive bakgrunn og oppvekst en god del

lettere, samtidig som det øker mysteriet omkring personen!

En annen person som Claus tar for seg i siste bind (nummer 8, som kom i august i høst) er Sigurd Jorsalfare (død 1130). Om Claus sier noe nytt om Sigurd (eller andre norske konger og storfolk), skal vi ikke uttale oss om, men Claus gir i alle fall Sigurd og andre nytt liv. I et tidligere bind skreiv Claus om kona til Sigurd, Malmfrid, russisk fyrstedatter, og at de gifta seg et sted mellom år 1116 og 1120. *Store Norsk Leksikon* nevner forresten at Sigurd "ikke ville vite av henne". Men Claus må legge til grunn at dette etter all sannsynlighet bare er en oppdiktet historie, og at ikke engang Snorre trodde på den. Etter Sigurds død, ble Malmfrid gift på nytt og satt – ifølge Claus – som dansk dronning i tre år. Claus skriver seg ut av hennes korte biografi på en måte som kan minne om sagastilen: "Etter dette hører vi ikke mer om henne". Det var det.

Om Sigurd Jorsalfare (Jorsal er norrønt for Jerusalem, i tilfelle du skulle ha glømt det også) skriver Claus at Sigurd skal ha blitt gravlagt i kirkemuren på Hallvardskirken i Oslo. Og videre: "Her klarte en ung student i 1656, da kirken var i forfall, å trekke hodeskallen til den døde kongen gjennom et hull i muren". Skallen skal så ha vært i København i lengre tid, før den i 1867 kom tilbake til Christiania. For enkelte kan altså hodeskallen få betydning for den biografiske fortellingen lenge etter at alt liv har forlatt skallen.

Alle personer i Claus sitt persongalleri i NBL er personer som står med fornavn først: Eirik I Blodøks, Olav den Hellige, osv. Alle bortsett fra en, og det er historikeren Alexander Bugge (1870–1929), som Claus framstiller som en god forsker, men som neppe var noen stor suksess på kateteret. Derimot var han god som fri foredragsholder. Bugge hadde forresten tilknytning til Telemark, hit han dro da han trakk seg som professor. (Søstera hans var gift med Richard Berge, men det må en til forrige utgave av NBL for å finne ut.)

Artig lesing,... om nordmenn før oss.

Eldrid Lunden skriv om Åmås' biografi om Olav H. Hauge

I *Morgenbladet*, nr. 34 (20.–26. august) har Eldrid ei omfattende melding av boka til Knut Olav Åmås, under tittelen "Drøymaren, med opne auge". Les heile meldinga! Vi har saksa frå dei første linjene:

"Så er den her. Biografien om Olav H. Hauge som vi har høyrte rykte om, og som vi har vore ganske spente på. For vi vil jo gjerne høyre meir om Hauge. Men er dette i det heile mogeleg, så tydeleg som vi framleis ser han føre oss? Reportasjane frå Ulvik har sidan slutten av 60-talet vore talrike, og noen har også vore pedagogisk illustrerte med foto. Dei fleste norske poesilesarar syns nok dei kjenner poeten frå det vakre *Hardanger*: ein eldrande mann med mager profil, ståande

under blømande frukttre, sitjande på tunbenken, gåande på bygdevegen osv. Dessutan veit vi at Hauge på mange måtar levde eit uddramatisk liv. Han verken dansa, ovdrakk eller bytte kvinnfolk i utide. Han krangla ikkje med forlaga om pengar ein gong. I ein kommentar til eit rundskriv frå Den norske Forfatterforening omkring 1970, med utgreiingar om økonomi og stipend, seier han ironisk at det han for sin del ynskte seg av forlaga var fleire korrekturar. Det blir aldri nok korrekturar! ..."

Olav Rovde med ny bok

Olavs nye bok kommer i høst. Den har tittelen *Vegar til Samling: Norsk Lærarlags historie 1966–2001*. Instituttet gratulerer med innsatsen!

Olav har altså nå skrevet verk om både småbrukere, bønder og lærere. Han skreiv artikkelen om de borgerlige partiene i boka *Vekst og velstand*, som kom på 1970-tallet, så kom boka om Småbrukerlaget (1988), og om Noregs Bondelag, bind I (1995). Med kjennskap til Olavs oppvekst på Sunnmøre, er det naturlig å spørre om han ikke nå snart skal skrive historia om vestlandsfiskeren i nyere tid?

"Ja, det skulle jeg gjerne ha gjort. Men det er lite sjøluft i Bø. Hadde jeg nå vært i Volda, så hadde det nok vært naturlig for meg å være med på et prosjekt om å skrive historia om den bakgrunnen jeg sjøl har, altså den kulturen som er samla ved kysten, rundt fiske og små åkerlapper. Av og til (når jeg nå har blitt eldre), syns jeg det er litt trist at jeg ikke har fått tid til å skrive mer historisk om den kulturen jeg sjøl

vokste opp i. Men jeg har vært heldig som har kunnet bruke tid til historieskriving. Det var reine tilfeldigheter som gjorde at jeg kom til Bø, og ble værende her. Jeg hadde undervist ett år på gymnaset i Volda, og jeg kunne for så vidt like gjerne ha blitt lærer i videregående skole på Sunnmøre. I 1973 søkte jeg historikerjobb ved høgskolen i Bø. Det sto mellom meg og Halfdan Skard den gangen. Og jeg trakk til slutt det lengste strået der. Så fikk jeg etter hvert oppdrag med å skrive historiebøker om bønder og lærere."

Vi spør hva den siste boka handler om.

"Den tar for seg Norsk Lærarlags historie fra etableringa i 1966 og fram til laget gikk inn i Utdanningsforbundet i 2002. Jeg skriver både om lærerlagets skolepolitikk, altså hvordan det har påvirket skolepolitikken i nevnte tidsrom, og om lærerlaget som fagforening for medlemmene, det vil si kamp for arbeidsforhold og lønn. Lærerlaget hadde en sosialdemokratisk profil. Det sto for einskapsskolen og allmennlæreren. Privatskoler og eliteskoler var absolutt ikke deres greie.

Utover på 1970-tallet er den store reformen i grunnskolen utført, samtidig med at læreryrket mister mye av sin gamle anseelse og verdighet. Den fagpolitiske strategien blir mer synlig gjennom lagets arbeid for bedre lønn og arbeidsvilkår. Lærerlaget sto for idealene fra velferdstaten. De var blant anna mot lokale forhandlinger. På 1990-tallet kom så Hernes med sin skolepolitikk. Da mister lærerlaget mye av sin innflytelse. Hernes hadde den oppfatning at organisasjonene hadde for stor makt over norsk skolepolitikk. Med han begynner også målstyringa som vi har hatt i seinere tid, meir kontroll over arbeidsplaner, større konkurranse, og den slags. Til slutt går altså lærerlaget og det gamle lektorlaget (NUFO) sammen i én organisasjon i 2002, Utdanningsforbundet, og gamle motsetninger legges ned. Her slutter saga, for meg. Men jeg har noen refleksjoner om hvilken vei Clemet fører skolen i nyliberalistisk vei. De kan du lese når boka kommer..."